

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
Enheten för fastighetsrätt och associationsrätt
103 33 Stockholm

Revisorsinspektionens promemoria Den framtida revisionen Morgondagens kompetenskrav – ändringar i förordningen (1995:665) om revisorer Ert dnr Ju2017/08451/L1

Mittuniversitetet har anmodats att yttra sig över rubricerad utredning och avger följande yttrande.

Sammanfattning

- Mittuniversitet gör bedömningen att RI:s förslag riskerar att leda till sänkt revisionskvalitet eftersom en förkortad utbildningstid, allt annat lika, kan förväntas ge försämrade grundkunskaper för blivande revisorer.
- Mittuniversitet ställer sig avvisande till förslaget att ta bort kravet på att de som avlägger revisorsexamen ska ha företagsekonomi som huvudämne i kandidatexamen.

Bakgrund

Auktoriserade revisorer ska kvalitetssäkra företags och andra organisationers ekonomiska redovisningar så att dessa uppfyller lagar och regler och i övrigt är av god kvalitet. I likhet med flera andra yrken av särskild betydelse för samhället är revisionsverksamheten därför reglerad, bland annat när det gäller utbildningskrav för att revisorsexamen ska få avläggas.

Revisorsinspektionen (RI), som är den myndighet som utövar tillsyn över verksamma revisorer, föreslår i en promemoria att utbildningskraven ska förändras. Enligt RI:s promemoria (sid. 3) är syftet med dessa förändringar "att effektivisera utbildningen, göra revisorsyrket mer attraktivt och ytterligare höja revisionskvaliteten." I korthet innebär förslaget i) att kravet att sökanden ska ha genomgått ytterligare teoretisk eller praktisk utbildning under två år tas bort och ii) att kravet att sökandens avlagda kandidatexamen ska ha företagsekonomi som huvudområde för utbildningen tas bort.

Beträffande borttagandet av kravet på att den sökande ska ha genomgått ytterligare teoretisk eller praktisk utbildning under två år anför RI att auktoriserade revisorer har en lång utbildning jämfört med andra kvalificerade yrken. Enligt RI kan det leda till att yrkets attraktionskraft minskar och i promemorian (sid. 9) anges vidare att "Undersökningar som myndigheten gjort visar att antalet högskolepoäng utöver en kandidatexamen inte har någon avgörande betydelse för i vilken utsträckning tentander klarar revisorsexamen med godkänt resultat." RI anser att förslaget att förkorta utbildningen med två år inte kommer att påverka revisionskvaliteten negativt. I syfte att tydliggöra att förslaget om sex års utbildning är ett minimikrav föreslår RI att ordet "minst" läggs till i förordningstexten.

Den nuvarande förordningen innebär att blivande revisorer, i likhet med hur det ser ut inom flera andra kvalificerade yrken, behöver genomgå en relativt lång utbildning. Det kan exempelvis noteras att de teoretiska universitetsutbildningarna med inriktning mot medicin, juridik respektive ingenjörsvetenskaperna (civilingenjör) uppgår till mellan 4,5 och 5,5 år. Förändringarna som RI föreslår skulle innebära att auktoriserade revisorer har en total utbildningstid på minst sex år, varav tre år avser teoretiska studier. Samtidigt noterar RI att olika intressenters krav på auktoriserade revisorer kommer att öka. Införandet av nya redovisningsrekommendationer – såsom International Financial Reporting Standards (IFRS) – samt hållbarhetsredovisning och digitalisering är exempel på sådant som leder till nya utmaningar för auktoriserade revisorer.

Det är något svårt att följa argumentationen om att sänkningen av utbildningens längd inte skulle leda till en försämrad revisionskvalitet. Allt annat lika borde en minskad utbildningstid leda till att blivande revisorer inte hinner lära sig lika mycket. RI anför här att det inte finns någon skillnad mellan tentander som avlagt kandidatexamen och tentander som har tagit högskolepoäng utöver denna grundexamen. Möjligtvis skulle detta kunna tolkas som att det inte finns någon skillnad mellan utbildning på ett universitet och en revisionsbyrå. Däremot saknas data som visar om resultatet på provet för revisorsexamen skulle påverkas av om den totala utbildningstiden sänktes från åtta till sex år. Givet att inga andra åtgärder vidtas vad gäller utbildningens framtida inriktning och oavsett om den bedrivs vid ett universitet eller en revisionsbyrå så riskerar en sänkt utbildningstid att leda till sänkt revisionskvalitet.

I RI:s promemoria (sid. 10) motiveras borttagandet av kravet på att företagsekonomi ska vara huvudämne med att det därigenom skulle bli möjligt att "tillförsäkra samhället tillräckligt många revisorer med rätt kompetens". Vad som är "rätt kompetens" och hur den kan "tillförsäkras samhället" är dock öppna frågor. Många av de framtida utmaningarna (såsom IFRS och hållbarhetsredovisning) förefaller vara direkt eller indirekt relaterade till ämnet företagsekonomi och inte minst till områdena redovisning, finansiering och ekonomistyrning. Vidare ligger utmaningar relaterade till ämnesområdet digitalisering i gränslandet mellan företagsekonomi och informatik.

Både idag och i framtiden förefaller gedigna kunskaper i företagsekonomi vara av stor betydelse och utgöra den kärna av teoretisk kunskap som en blivande revisor måste behärska. Det är svårt att se hur revisorer utan en gedigen företagsekonomisk skolning ska kunna granska komplexa årsredovisningar eller göra fortlevnadsbedömningar av reviderade företag med godtagbar kvalitet. Det är också svårt att se hur nödvändiga kunskaper om de områden inom företagsekonomiämnet som får anses utgöra kärnan i den kompetensprofil som revisorer förväntas besitta, dvs. redovisning, finansiering och ekonomistyrning, ska kunna inhämtas utan att dessa områden studeras på kandidatnivå. Noteras ska att RI gör bedömningen att det stora flertalet revisorer även framgent kommer att ha en företagsekonomisk kandidatexamen och att examina med andra huvudämnen kommer att tillhöra undantagen. Den naturliga frågan blir således i vilken mån det är viktigt att tillåta dessa undantag.

RI menar också att revisorernas kompetensbas behöver breddas. Noteras ska att denna möjlighet redan finns inom ramen för en företagsekonomisk kandidatexamen, där det går att välja ämnen som anses ligga i linje med nuvarande och framtida krav på en auktoriserad revisor. Det går också att ta en kandidatexamen med två huvudämnen varav företagsekonomi är det ena. Det är också rimligt att ställa frågan varför en breddad kompetensbas inte kan tillgodoses utan att anställda specialister nödvändigtvis behöver vara auktoriserade revisorer. Revisionsbyråerna har redan specialistavdelningar, exempelvis för kvalificerade IT-frågor, med experter som inte är auktoriserade revisorer.

Slutsatser

Detta remissyttrande har tagit upp några möjliga konsekvenser av RI:s förslag att ändra utbildningskraven för sökande som avser att avlägga revisorsexamen. En möjlig konsekvens är att revisionskvaliteten sjunker. Det är svårt att se att en sänkt utbildningstid, allt annat lika, inte närmast per automatik leder till försämrade grundkunskaper. Vidare kan revisorers behov av en bred kompetens tillgodoses på annat sätt än genom att ändra kravet på företagsekonomi som huvudämne. Inte heller är argumentet att rekryteringsbasen behöver breddas övertygande. Revisionsbyråerna anställer redan idag specialister inom områden som är nära relaterade till den lagstadgade revisionen utan att de har titeln auktoriserad revisor.

Sammanfattningsvis är Mittuniversitetets bedömning att RI:s förslag riskerar att påverka revisionskvaliteten negativt och det gäller särskilt förslaget att ta bort kravet på en kandidatexamen i företagsekonomi. Ytterligare analyser av vilka konsekvenser förslaget kan få för den framtida revisionskvaliteten bör genomföras för att bättre kunna överväga förslagets kort- och långsiktiga konsekvenser.

Föredragande och beslut

Beslut i detta ärende har fattats av rektor Anders Fällström efter föredragning av professor Peter Öhman. Närvarande vid den slutliga behandlingen av ärendet har sekreterare Lena Stenmark och studentrepresentanter Olof Bäckman och Linus Theorell varit.



Anders Fällström
Rektor